

Kansliheten
Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156-522 78
Sandra.berwing@trosa.se

Kallelse
Datum
2024-02-29

Tid: Måndag den 4 mars kl. 16:30
Plats: Digitalt

Kallelse till valnämnden

Ärende

1. Godkännande av dagordningen
2. Bemyndigande att kvittera förtidsröster/brevröster vid val till Europaparlamentsvalet 2024 VN/2024:10
3. Genomföra ändring i röstlängden vid val till Europaparlamentet 2024 VN/2024:11
4. Förhållningsregler för valsedelsutdelare och propaganda i anslutning till röstningslokal och vallokal vid valet 2024 VN/2024:12
5. Tillhandahållande av valsedlar vid val till Europaparlamentet 2024 VN/2024:13
6. Genomförande av institutionsröstning vid val till Europaparlamentet 2024 VN/2024:14
(Handlingar skickas senare)

Dan Larson
Ordförande

Sandra Berwing
Sekreterare

2

Kommunkontoret
Kanslienheten
Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156-522 78
Sandra.berwing@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2024-02-26
Diarienummer
VN/2024:10

Bemyndigande att kvittera förtidsröster/brevröster vid val till Europaparlamentsvalet 2024

Förslag till beslut

Valnämnden bemyndigar Helena Edenberg, Sandra Berwing, Carina Dahlin, Margareta Claesson, Tina Forstén-Kärrström, Emma Eklund, Linda Stenlund och Kerstin Wisén att på valnämndens vägnar kvittera följande:

- Värdeförsändelser innehållande förtidsröster och röstlängder.

Ärendet

Förtidsröster och brevröster är värdehandlingar. Det är därför viktigt att överlämnandet av dessa till valnämnden sker på ett korrekt sätt. Av det skälet bör personer med kunskap om valet bemyndigas att kvittera försändelser/leveranser av förtidsröster och röstlängder.

Helena Edenberg
Kanslichef

Sandra Berwing
Nämndsekreterare

3

Kommunkontoret
Kanslienheten
Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156-522 78
Sandra.berwing@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2024-02-27
Diarienummer
VN/2024:11

Genomföra ändring i röstlängden vid val till Europaparlamentet 2024

Förslag till beslut

Valnämnden uppdrar till valnämndens ordförande att vid behov, i enlighet med beslut från länsstyrelsen, genomföra ändringar i röstlängderna.

Ärendet

Röstlängderna fastställs 30 dagar före valdagen. Personuppgifterna i röstlängden hämtas från Skatteverkets folkbokföringsregister. De personer som anser sig felaktigt utslutna ur röstlängden eller att den innehåller felaktiga uppgifter om dem, ska senast 12 dagar innan valet dvs. den 28 maj begära rättelse av uppgifterna hos länsstyrelsen.

Länsstyrelsen beslutar om rättelse ska göras eller inte. Länsstyrelsen skickar därefter en kopia på beslutet till den/de kommuner som berörs av ändringen och ger dem uppdrag att föra in rättelserna i röstlängden.

I de fall beslut om rättelse fattas efter att röstlängderna tryckts måste kommunen föra in ändringen manuellt i det aktuella distriktets röstlängd.

Helena Edenborg
Kanslichef

Sandra Berwing
Nämndsekreterare

4

Kommunkontoret
Kanslienheten
Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156-522 78
Sandra.berwing@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2024-02-28
Diarienummer
VN/2024:12

Förhållningsregler för valsedelutdelare och propaganda i anslutning till röstningslokal och vallokal vid valet 2024

Förslag till beslut

Valnämnden fastställer förhållningsregler för valsedelutdelare och propaganda i anslutning till röstlokal och vallokal vid valet 2024.

Ärendet

Enligt 3 § 8 kap. vallagen får det inte förekomma propaganda eller annat som syftar till att påverka eller hindra väljarna i deras val. Det framgår även att det är röstmottagarna som ansvarar för ordningen i och i anslutning till röstmottagningsstället. Nedanstående förhållningsregler har tagits fram för att tydliggöra vad som gäller i Trosa kommun.

Affischering och annat politiskt kampanjmaterial

Propaganda får inte förekomma inom 15 meter från röstnings- och vallokaler och i vissa fall kan även 15 meter bedömas som för nära. Med propaganda menas affischer, klistermärken, valmöten etc. Röstmottagarna kommer att ta ner affischer etc. som satts upp inom detta avstånd från val- och röstningslokalen.

Inga röstnings- eller vallokaler får ha partirelaterade affischer uppe på väggarna under röstningsperioden. Partiföreträdare ska stå på rimligt avstånd från röstnings- och vallokaler, för att medborgarna ska kunna rösta utan att påverkas av partiernas propaganda.

Ingen röstmottagare, politiker, partifunktionärer eller tjänsteperson får ha partisymboler på sig eller med sig i röstnings- och vallokalen. Detta för att minska påverkan av valfriheten.

Valsedelutdelning

Valsedelutdelarna ska stå utanför röstningslokalerna och vallokalerna, det vill säga utomhus och de ska uppehålla sig minst 5 meter från ingången till vallokalen.

Partiernas valsedelutdelare ska inte uppmana väljarna att ta deras valsedlar och ska inte ha partipolitiska diskussioner utanför entrén. Partierna delar endast ut valsedlar till väljarna, inget annat kampanjmaterial.

Helena Edenborg
Kanslichef

Sandra Berwing
Nämndsekreterare

5

Kommunkontoret
Kanslienheten
Sandra Berwing
Nämndsekreterare
0156-522 78
Sandra.berwing@trosa.se

Tjänsteskrivelse
Datum
2024-02-28
Diarienummer
VN/2024:13

Tillhandahållande av valsedlar vid val till Europaparlamentet 2024

Förslag till beslut

1. Trosa kommun ska endast ansvara för att tillhandahålla valsedlar som enligt lag måste finnas i alla vallokaler och röstmottagningsställen.
2. Valnämnden tar inte emot valsedlar från partier för central fördelning och/eller distribution till röstmottagningsställen.
3. Partier som har anmält att de deltar i valet kan lämna valsedlar till röstmottagarna i vallokaler och röstningslokaler. Röstmottagarna ansvarar för ordningen i valsedelställen och lägger ut valsedlarna enligt beslut i punkten 4. Röstmottagarna ansvarar inte för att meddela partierna om valsedlarna tar slut.
4. Följande ordning gäller för valsedlar i valsedelställe som används vid röstmottagning vid valet till Europaparlamentet 2024:

- I anslutning till ett röstmottagningsställe ordnas mist en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut i valsedelställe. Om en sådan plats inte kan anordnas i anslutning till röstmottagningsstället får den i stället ordnas inne i lokalen.
- Namnvalsedlarna ska placeras ut i bokstavsordning efter de partibeteckningar partierna deltar under i kolumn 1. I det fall något parti skulle ha fler än en lista är det istället partivalsedeln som placeras i kolumn 1. Kolumn 2 och 3 används enbart då det finns fler än en lista för partiet. Dessa sedlar kommer då att placeras på samma rad där partiet har sin partivalsedel i kolumn 1.
- Blanka valsedlar placeras längst ner.

Ärendet

I alla vallokaler och röstningslokaler ska det finnas valsedlar som läggs ut i eller i anslutning till lokalen. Valsedlarna ska presenteras på ett likformigt sätt på alla röstmottagningsställen. Valnämnden ska därför fatta beslut om valsedlarnas placering.

Valsedlar som valnämnden ska lägga ut

Vissa valsedlar ska enligt lag finnas i alla vallokaler och röstningslokaler, det ryms inom valnämndens ansvar att tillhandahålla dessa valsedlar. Det gäller blanka valsedlar och valsedlar för de partier som har fått mer än en procent av rösterna i hela landet vid något av de två senaste valet till Europaparlamentet. Dessa

valsedlar levereras från Valmyndigheten till valnämnden.

Vid val till Europaparlamentet utgör hela Sverige en enda valkrets och partier som begär utläggning har av denna anledning i allmänhet en namnvalsedel istället för partivalsedel. Om det förekommer andra valsedlar ska valnämnden säkerställa att dessa presenteras på samma sätt som namnvalsedlarna.

Vid valet 2024 till Europaparlamentet ska valsedlar för följande partier läggas ut:

- Arbetarepartiet-Socialdemokraterna
- Centerpartiet
- Feministiskt Initiativ
- Kristdemokraterna
- Liberalerna
- Miljöpartiet de gröna
- Moderaterna
- Piratpartiet
- Sverigedemokraterna
- Vänsterpartiet

Det är valnämnden och i praktiken röstmottagarna som ansvarar för att dessa valsedlar alltid finns på plats.

Valsedlar som partierna själva ansvarar för

Samtliga partier som har anmält att de deltar i valet har rätt att komma till lokalen och lämna sina valsedlar för att då dem utlagda i valsedelstället. Ett parti som inte har anmält deltagande vid valet ska nekas att lämna sina valsedlar.

Det är partierna som ansvarar för att dessa valsedlar distribueras till respektive lokal. Det är sedan valnämnden, genom röstmottagarna som ansvarar för att lägga ut valsedlarna i valsedelställen. Partierna ansvarar för att se till att valsedlarna inte tar slut under tiden då röstmottagningen pågår.

Valkansliet rekommenderar att valnämnden inte ska ta på sig ansvaret att centralt fördela och distribuera dessa valsedlar då det kan vara svårt att upprätthålla lagens krav på att alla partier ska behandlas likvärdigt om valnämnden erbjuder möjligheten att distribuera valsedlar som partierna ansvarar för. Så sent som på valdagen kan det komma krav på att kommunen ska distribuera valsedlar för partier som deltar i valet, vilket skulle vara mycket svårt att tillmötesgå. Det kommer finnas möjlighet för partierna att lämna valsedlarna en stund innan dess att respektive vallokal öppnar.

Ordningen i valsedelställen

Valsedlarna ska presenteras på ett likformigt sätt på alla röstmottagningsställen. Valmyndigheten har tagit fram ett ställningstagande om valsedlarnas ordning i valsedelställen, se bilaga. Ställningstagandet är vägledande men inte styrande för kommunernas valnämnder. Valkansliets förslag om valsedlarnas placering följer

valmyndigheternas ställningstagande.

Kolumn 1	Kolumn 2	Kolumn 3
A		
B		
C		
D		
E		
F		
G		
H		
I		
J		
Blanka valsedlar		

Helena Edenborg
Kanslichef

Sandra Berwing
Nämndsekreterare

Bilaga

Ställningstagande om valsedlarnas ordning i valsedelställen 2023-12-18,
Valmyndigheten, VAL VAL-863

Vägledande ställningstagande om valsedlarnas ordning i valsedelställen

Valmyndigheten har det övergripande ansvaret för frågor om val. Myndighetens ställningstaganden, som ger vägledning till valadministrationen, innehåller en redogörelse för myndighetens uppfattning i rättsliga frågor.

Detta ställningstagande har uppdaterats och ersätter därmed tidigare beslutat ställningstagande från den 17 juni 2022.

Sammanfattning

För att upprätthålla förtroendet för valsystemet och för att det ska vara lätt för väljaren att hitta bland valsedlarna ska valsedlarna exponeras likformigt på alla röstmottagningsställen. Med detta menas att alla valsedlar ska presenteras på samma sätt. Valmyndigheten bedömer att en placering av valsedlarna i bokstavsordning efter de partibeteckningar partierna deltar under innebär en rättvis och saklig presentation. Det ska också vara lätt för röstmottagarna att ha överblick och hålla ordning bland valsedlarna. För att underlätta för väljarna och röstmottagarna rekommenderas därför att valsedlarna placeras i valsedelstall.

För att underlätta för väljarna och för att motverka köbildning rekommenderar Valmyndigheten att väljarna får information om valsedelställen genom en affisch eller liknande. Affischen bör sättas upp på lämplig plats, förslagsvis där köbildning kan förväntas, och t.ex. innehålla information om antal valsedelstall, vilka typer av valsedlar som finns i ställen och på vilket sätt valsedlarna presenteras. Valmyndigheten har tagit fram en mall som valnämnden kan använda sig av.

Valmyndigheten bedömer att partier som distribuerar sina valsedlar till ett röstmottagningsställe har rätt att få dem utlagda där om de, vid val till riksdag, region- och kommunfullmäktige, deltar i valet till riksdagen eller valet till region- eller kommunfullmäktige i den region eller kommun röstmottagningsstället ligger. Vid val till Europaparlamentet har partier som deltar i valet rätt att få sina valsedlar utlagda.

Gällande rätt m.m.

Laghänvisningarna nedan avser vallagen (2005:837).

I anslutning till ett röstmottagningsställe ska det ordnas en lämplig avskärmad plats där valsedlar kan läggas ut och där väljarna var för sig kan ta sina valsedlar utan insyn. Kan platsen inte anordnas i anslutning till röstmottagningsstället får den i stället ordnas inne i lokalen. På denna plats ska väljarna ha tillgång till

1. valsedlar med enbart valbeteckning,
2. valsedlar med parti- och valbeteckning
 - a) för val till riksdagen samt region- och kommunfullmäktige för varje parti som vid något av de två senaste riksdagsvalen har fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet,
 - b) för val till region- och kommunfullmäktige för varje parti som redan är representerat där och som inte uppfyller kraven i a ovan, när det gäller röstmottagningsställen inom den region eller den kommun där partiet är representerat,
3. valsedlar med parti- och valbeteckning för val till Europaparlamentet för varje parti som vid något av de två senaste valen till Europaparlamentet har fått mer än 1 procent av rösterna i hela landet eller valsedlar med parti- och valbeteckning samt uppgifter om kandidater om ett sådant parti deltar med endast en valsedel.

De partier som deltar i valen ska också kunna ge väljarna tillgång till sina valsedlar. Det är dock valnämnden eller utlandsmyndigheten som lägger ut valsedlarna på den avskärmade platsen.

Valsedlarna ska presenteras på ett likformigt sätt.

Punkterna 2 och 3 gäller endast under förutsättning att partiet har gjort en begäran om utläggning enligt 6 kap. 7 §. (8 kap. 2 §)

Valsedlar som är avsedda att läggas ut på röstmottagningsställen enligt punkterna 2 och 3 ovan tillhandahålls endast för de partier som begär det. En sådan begäran ska göras senast den dag som Valmyndigheten bestämmer, för val till region- och kommunfullmäktige för varje parti som redan är representerat där och som inte vid något av de två senaste riksdagsvalen har fått mer än en procent av rösterna i hela landet hos länsstyrelsen och för alla övriga partier hos Valmyndigheten. (6 kap. 7 §)

Det är röstmottagarna som ansvarar för ordningen på röstmottagningsstället. (8 kap. 4 §)

Enligt lagstiftaren ska det inte göras någon åtskillnad mellan placeringen av partiernas valsedlar. Alla valsedlar ska tillhandahållas på ett likformigt sätt, på en och samma plats. På vilket sätt detta ska ske är en praktisk fråga. (Prop. 2021/22:52, s. 22)

JO har konstaterat att det ur objektivitetssynpunkt är angeläget att någon åtskillnad inte görs mellan partier vid utläggning av valsedlar. Alla valsedlar ska tillhandahållas på ett likformigt sätt på en och samma plats. (JO:s dnr 3270-2009. Se även dnr 5127-2010, 5161-2010 och 5668-2010.)

Valmyndighetens bedömning

Förutsättningar

Det är valnämnden som ansvarar för frågor om val i kommunen. En av dessa frågor är att bestämma ordningen bland valsedlarna i valsedelställen. Numera är det reglerat att valsedlarna ska presenteras på ett likformigt sätt och på en avskärmad plats. Valmyndigheten bedömer att en placering av valsedlarna i bokstavsordning efter de partibeteckningar partierna deltar under innebär en rättvis och saklig presentation.

Utgångspunkten är att det ska vara lätt för väljaren att hitta valsedlarna och lätt för röstmottagarna att hålla ordning bland valsedlarna. För att underlätta för väljarna och röstmottagarna bör valsedlar stå i valsedelstall. Röstmottagarna ska snabbt kunna se om någon valsedel fattas eller om det på annat sätt blivit oordning i valsedelstället.

Det skiljer sig mellan kommuner hur många partier som ställer upp i de olika valen vid allmänna val till kommun- och regionfullmäktige. Det går därför inte att ange den exakta ordningen i valsedelställen men tanken är att valnämnderna genom ställningstagandet får en vägledning att utgå ifrån när det gäller hur valsedlarna ska exponeras i valsedelställen.

För att underlätta för väljarna och för att motverka köbildning rekommenderar Valmyndigheten att väljarna får information om valsedelställen genom en affisch eller liknande. Valmyndigheten har tagit fram en mall som valnämnden kan använda sig av. Affischen bör sättas upp på lämplig plats, förslagsvis där köbildning kan förväntas. Exempel på information som kan vara av värde för väljarna är antal valsedelstall och var dessa är placerade, vilka olika typer av valsedlar det finns i valsedelställen, vilken valsedelsfärg som hör till vilket val och om valsedlarna är placerade i bokstavsordning efter partibeteckning eller enligt någon annan princip. Genom att väljarna får denna information i kön är de mer förberedda när de kommer fram till valsedelstället, vilket kan bidra till att röstmottagningen blir mer effektiv.

Val till riksdag, region- och kommunfullmäktige

Det är lämpligt att skilja mellan de olika typerna av valsedlar för att underlätta överblicken. De partier som fått mer än en procent av rösterna vid något av de två senaste valen till riksdagen har rätt att få partivalsedlar, dvs. valsedlar med parti- och valbeteckning, för valen till riksdag samt kommun- och regionfullmäktige upptryckta och utlagda av valadministrationen om de begär det. Övriga partier som har mandat i kommun- och regionfullmäktige har på motsvarande sätt rätt att få partivalsedlar upptryckta och utlagda inom den region eller den kommun där de är representerade om de begär det. Det är valnämnden och röstmottagarna som ansvarar för utläggning av dessa valsedlar. Även partier som inte har rätt att få valsedlar upptryckta kan beställa partivalsedlar och distribuera dem till röstmottagningsställen. Valnämnden och röstmottagarna ansvarar för att lägga ut även dessa valsedlar, förutsatt att partiet deltar i de aktuella valen. Partivalsedlar för samtliga partier som deltar i valen ska ställas i ett eget valsedelstall. Valsedlarna för varje val ska ställas i varsin rad (helst lodrät) i ordningen riksdag (gul), kommunfullmäktige (vit) och regionfullmäktige (blå). Valsedlarna ska stå i bokstavsordning utifrån de partibeteckningar partierna deltar under. Blanka valsedlar ska stå väl synliga nedanför övriga valsedlar i valsedelstället.

Alla partier ska behandlas likvärdigt. Det innebär att alla partier som deltar i valen ska få sina namnvalsedlar ställda i de följande valsedelställen i bokstavsordning uppifrån och ner utifrån fullständig partibeteckning. Valsedlarna ska ställas i samma ordning som partivalsedlarna; riksdag (gula valsedlar), kommunfullmäktige (vita) och regionfullmäktige (blåa). Valsedlar för varje valtyp ska alltid börja ställas i en egen rad.

Valmyndigheten bedömer att partier som distribuerar sina valsedlar till ett röstmottagningsställe har rätt att få dem utlagda där om de deltar i valet till riksdagen eller valet till region- eller kommunfullmäktige i den region eller kommun röstmottagningsstället ligger.

Val till Europaparlamentet

De partier som vid något av de två senaste valen till Europaparlamentet har fått mer än en procent av rösterna i hela landet har rätt att få sina valsedlar upptryckta och utlagda av valadministrationen om de begär det vid val till Europaparlamentet. Hela Sverige utgör en valkrets och partier som begär utläggning har av denna anledning i allmänhet en namnvalsedel istället för en partivalsedel. Sammantaget är det betydligt färre valsedlar än vid val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige. Alla valsedlar ska ställas i valsedelställ. Vid val till Europaparlamentet ska valsedlarna för alla partier ställas i valsedelställ i bokstavsordning utifrån de partibeteckningar partierna deltar under. Som tidigare nämnts låter partierna i huvudsak trycka namnvalsedlar vid val till Europaparlamentet. Om det förekommer andra valsedlar ska valnämnden säkerställa att dessa presenteras på samma sätt som namnvalsedlarna. Blanka valsedlar ska stå väl synliga nedanför övriga valsedlar i valsedelstället.

Partier som distribuerar sina valsedlar till ett röstmottagningsställe har rätt att få dem utlagda där om de deltar i valet till Europaparlamentet.

Utlandsmyndigheterna

De utlandsmyndigheter som erbjuder förtidsröstning får för utläggning vid val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige partivalsedlar och blanka valsedlar från Valmyndigheten. Vid val till Europaparlamentet får de namnvalsedlar och blanka valsedlar. Det är av vikt att utlandsmyndigheterna också beaktar att valsedlarna ska presenteras på samma sätt och att valsedlarna läggs i bokstavsordning på så sätt som beskrivs för alla val i detta ställningstagande.

Detta ställningstagande har beslutats av Valmyndighetens nämnd. Ställningstagandet har uppdaterats i beslut fattat av kanslichef Anna Nyqvist.